ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)
της 25ης Μαΐου 1993 *

Στην υπόθεση C-334/91,

Innovation et Reconversion Industrielle, βελγική ένωση προσώπων χωρίς κερδοσκοπικό σκοπό (σωματείο), εδρεύουσα στη Λιέγη, εκπροσωπούμενη από τους Yvon Hannequart και François Moises, δικηγόρους Λιέγης, με αντικλήτους στο Λουξεμβούργο τους δικηγόρους Arendt και Medernach, 8-10 rue M. Hardt,

κατά προσφεύγουσα,

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένης από τους Δημήτριο Γκουλούση και Herculano Lima, νομικούς συμβούλους, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Nicola Annecchino, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο ακύρωση της μειώσεως εκ μέρους της Επιτροπής της συνδρομής του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου που αφορά τον φάκελο 85/0209/B6,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους K. N. Κακούρη, πρόεδρο τμήματος, J. L. Murray, G. F. Mancini, F. A. Schockweiler και P. J. G. Kapteyn, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Darmon
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις των διαδίκων κατά τη συνεδρίαση της 19ης Νοεμβρίου 1992,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 17ης Δεκεμβρίου 1992,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με προσφυγή που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 27 Δεκεμβρίου 1991, η ένωση προσώπων χωρίς κερδοσκοπικό σκοπό (σωματείο) Innovation et Reconversion Industrielle (Βιομηχανική Ανανέωση και Αναδιάρθρωση, στο εξής: IRI) ζήτησε, βάσει του άρθρου 173, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ, την ακύρωση της πράξεως της Επιτροπής η οποία περιέχεται σε επιστολή της 6ης Νοεμβρίου 1991 και αφορά τη μείωση της χρηματικής συνδρομής που είχε αρχικά χορηγήσει το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (στο εξής: Ταμείο) για ένα πρόγραμμα επαγγελματικής καταρτίσεως, με αριθμό φακέλου 85/0209/B6, το οποίο είχε υποβληθεί για λογαριασμό της IRI.

2 Βάσει του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο α', της αποφάσεως 83/516/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Οκτωβρίου 1983, περί της αποστολής του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΕ L 289, σ. 38), τούτο συμμετέχει ιδίως στη χρηματοδότηση προγραμμάτων επαγγελματικής καταρτίσεως και επαγγελματικού προσανατολισμού.

3 Ο δημόσιος φορέας, ο οποίος εξασφαλίζει τη συγχρηματοδότηση του σχεδίου, υποβάλλει την αίτηση χρηματικής συνδρομής στο Ταμείο, επ' ονόματι του ενδιαφερομένου κράτους μέλους και για λογαριασμό του διοργανωτή του προγράμματος.

4 Κατά το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2950/83 του Συμβουλίου, της 17ης Οκτωβρίου 1983, για την εφαρμογή της αποφάσεως 83/516 (ΕΕ 289, σ. 1, στο εξής: κανονισμός), η εκ μέρους του Ταμείου έγκριση αιτήσεως συνδρομής συνεπάγεται την προκαταβολή μέρους της χορηγηθείσας χρηματικής συνδρομής.

5 Βάσει της παραγράφου 4 της ίδιας διατάξεως, οι αιτήσεις καταβολής του εναπομένοντος ποσού της συνδρομής περιέχουν λεπτομερή έκθεση του περιεχομένου, των αποτελεσμάτων και των χρηματοοικονομικών πλευρών της σχετικής ενέργειας. Το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος πιστοποιεί την πραγματική και λογιστική ακρίβεια των στοιχείων που περιέχουν οι αιτήσεις πληρωμής.

6 Βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού, η Επιτροπή μπορεί να προβαίνει σε επιτόπου ελέγχους της χρησιμοποιήσεως των χρηματικών συνδρομών. Κατά την παράγραφο 3 του ίδιου αυτού άρθρου, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος μεριμνά ώστε η Επιτροπή να έχει πρόσβαση στα αναγκαία πληροφοριακά στοιχεία προκειμένου να εκτιμά τους στόχους και το περιεχόμενο των αιτήσεων, τη διεξαγωγή, τη χρηματοδότηση και τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων και διατηρεί στη διάθεση της Επιτροπής τα δικαιολογητικά στοιχεία της προαναφερθείσας πιστοποιήσεως.

7 Οσάκις η συνδρομή του Ταμείου δεν χρησιμοποιείται σύμφωνα με τους προβλεπόμενους στην εγκριτική απόφαση όρους, η Επιτροπή μπορεί, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού, να αναστείλει, να μειώσει ή να ανακαλέσει τη συνδρομή αυτή, αφού παράσχει στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος τη δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις του. Κατά την παράγραφο 2 του ως άνω άρθρου, τα καταβληθέντα ποσά που δεν χρησιμοποιήθηκαν σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται από την εγκριτική απόφαση αναζητούνται και το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος είναι επικουρικά υπεύθυνο για την επιστροφή των ποσών που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως για δραστηριότητες των οποίων το αίσιο πέρας εγγυήθηκε βάσει του άρθρου 2, παράγραφος 2, της ως άνω αποφάσεως 83/516.

8 Εν προκειμένω, το Υπουργείο Απασχολήσεως και Εργασίας του Βελγίου (στο εξής: Υπουργείο) υπέβαλε στο Ταμείο, επ' ονόματι του κράτους μέλους αυτού και για λογαριασμό της IRI, αίτηση χορηγήσεως χρηματικής συνδρομής για πρόγραμμα εκπαιδεύσεως υποψηφίων επιχειρηματιών στη δημιουργία και διαχείριση μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

9 Με απόφαση της 19ης Ιουνίου 1985, η Επιτροπή ενέκρινε την αίτηση συνδρομής με αριθμό φακέλου 85/0209/B6 για χρονικό διάστημα 2 ετών, μέχρι του ποσού των 27 381 000 βελγικών φράγκων (BFR) και για την εκπαίδευση

196 ατόμων. Η απόφαση αυτή γνωστοποιήθηκε στο Υπουργείο και κατόπιν κοινοποιήθηκε από αυτό στην IRI. Στις 10 Ιουλίου 1985, καταβλήθηκε προκαταβολή ανερχόμενη στο 30 % του εγκριθέντος ποσού, ήτοι 8 214 300 BFR.

10 Στις 16 Ιουνίου 1987, η IRI υπέβαλε αίτημα καταβολής του υπολοίπου, μειώνοντας το συνολικό ποσό της συνδρομής σε 14 783 755 BFR.

11 Με έγγραφο της 28ης Νοεμβρίου 1987, η Επιτροπή ζήτησε από τις βελγικές αρχές πληροφορίες οι οποίες αφορούσαν τη δικαιολόγηση των δαπανών γενικώς και ορισμένων ποσών που είχε υποβάλει η IRI. Στις 9 Δεκεμβρίου 1987, οι βελγικές αρχές διαβίβασαν στην Επιτροπή τις πληροφορίες που είχε παράσχει συναφώς η IRI.

12 Στις 17 Μαρτίου 1989, οι υπηρεσίες της Επιτροπής προέβησαν σε επιτόπου έλεγχο του φακέλου της IRI παρουσία εκπροσώπων των βελγικών αρχών.

13 Η Επιτροπή απηύθυνε εκ των υστέρων στο Υπουργείο το ως άνω έγγραφο της 6ης Νοεμβρίου 1991, το οποίο κοινοποιήθηκε από την IRI στο Υπουργείο στις 15 Νοεμβρίου 1991 και κατά το οποίο η συνδρομή του Ταμείου τροποποιήθηκε και ανερχόταν πλέον μόνο στα 25/197 του ποσού που αναγραφόταν στην αίτηση καταβολής του υπολοίπου, ήτοι σε 1 833 588 BFR, για τον λόγο ότι τα 172 άτομα δεν ήταν δυνατόν να θεωρούνται ως εκπαιδευθέντα, δεδομένου ότι παρακολούθησαν λιγότερες από 100 ώρες επαγγελματικής καταρτίσεως και επιμορφώσεως. Η Επιτροπή διευκρίνισε ότι, κατόπιν αφαιρέσεως της καταβληθείσας προς τον οργανισμό προκαταβολής, έπρεπε να αποδοθούν στην Επιτροπή 6 380 712 BFR.

14 Απαντώντας στο ερώτημα του δικηγόρου της IRI στις 2 Δεκεμβρίου 1991, περί του αν το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος μπόρεσε να υποβάλει τις παρατηρήσεις του σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού, το Υπουργείο δήλωσε, στις 8 Δεκεμβρίου 1991, ότι ο επιτόπου έλεγχος που πραγματοποιήθηκε στις 17 Μαρτίου 1989 «πιθανότατα» αποτέλεσε την ευκαιρία να προβούν η IRI και οι υπηρεσίες της Επιτροπής σε ανταλλαγή πληροφοριών σχετικών με τον φάκελο αυτό, παρουσία των εκπροσώπων του Υπουργείου.

15 Στην έκθεση ακροατηρίου αναπτύσσονται διεξοδικά τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς, η εξέλιξη της διαδικασίας καθώς και οι λόγοι ακυρώσεως και τα επιχειρήματα των διαδίκων. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας δεν επαναλαμβάνονται κατωτέρω, παρά μόνο καθόσον απαιτείται για τη συλλογιστική του Δικαστηρίου.

16 Η IRI στηρίζει την προσφυγή της ακυρώσεως, πρώτον, στον ισχυρισμό ότι η απόφαση που περιέχεται στο έγγραφο της Επιτροπής της 6ης Νοεμβρίου 1991, αποτελεί παράβαση του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού, διότι η Επιτροπή, αντιθέτως προς τα προβλεπόμενα από τη διάταξη αυτή, δεν παρέσχε προς το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος τη δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις του πριν από την έκδοση της επίδικης αποφάσεως.

17 Κατά την Επιτροπή, το έγγραφο της 6ης Νοεμβρίου 1991 δεν αποτελεί απόφαση, αλλ' απλώς γνωστοποίηση προς τις βελγικές αρχές των συμπερασμάτων της εξετάσεως της αιτήσεως καταβολής του υπολοίπου. Αυτές μπορούσαν επομένως να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους πριν από την έκδοση της οριστικής αποφάσεως σύμφωνα με το ως άνω άρθρο 6, παράγραφος 1, το οποίο δεν επιβάλλει επίσημη διαδικασία διαβουλεύσεως.

18 Τα επιχειρήματα της Επιτροπής δεν μπορούν να γίνουν δεκτά.

19 Αφενός, από την ουσία της πράξεως που περιείχε το προαναφερθέν έγγραφο προκύπτει σαφώς ότι η πράξη αυτή μειώνει οριστικά την αρχικά χορηγηθείσα προς την IRI χρηματική συνδρομή και επιπλέον της επιβάλλει την επιστροφή μέρους της καταβληθείσας προκαταβολής. Η επίδικη πράξη παράγει έτσι έννομα αποτελέσματα ικανά να επηρεάσουν τα συμφέροντα της IRI μεταβάλλοντας αναμφίβολα τη νομική κατάστασή της.

20 Εξάλλου, από την ανάγνωση της δικογραφίας δεν φαίνεται ότι οι βελγικές αρχές είχαν τη δυνατότητα να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με το ως άνω άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού.

21 Ακόμη κι αν ο επιτόπου έλεγχος, τον οποίο πραγματοποίησαν οι υπηρεσίες της Επιτροπής παρουσία εκπροσώπων των εθνικών αρχών, μπορούσε να αποτελέσει την ευκαιρία για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικών με τον φάκελο της IRI, παρά ταύτα δεν αποδείχθηκε ότι η ανταλλαγή αυτή επέτρεψε στις βελγικές αρχές να εκφράσουν την άποψή τους, πριν από την απόφαση μειώσεως της συνδρομής, τόσο επί αυτής καθαυτής της σκοπουμένης από την Επιτροπή μειώσεως όσο και επί του ποσού της.

22 Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από την εμπιστευτική έκθεση του ελέγχου αυτού, η οποία καταρτίστηκε από την οικονομική υπηρεσία της Επιτροπής, μόνο μετά τον έλεγχο η υπηρεσία αυτή αποφάσισε να προτείνει στη Γενική Διεύθυνση «Απασχολήσεως, Κοινωνικών Υποθέσεων και Εκπαιδεύσεως» να μειώσει τη συμμετοχή του Ταμείου στο ποσό το οποίο δέχθηκε οριστικά η προσβαλλομένη απόφαση περί μειώσεως και να αναζητήσει το υπέρ το δέον εισπραχθέν.

23 Κανένα έγγραφο άλλωστε δεν αποδεικνύει ότι το ποσό αυτό αποτέλεσε, επ' ευκαιρία της μεταγενέστερης αλληλογραφίας, αντικείμενο συγκεκριμένων παρατηρήσεων εκ μέρους των βελγικών αρχών πριν από την έκδοση της επίδικης αποφάσεως περί μειώσεως.

24 Πράγματι, μόνο το κράτος μέλος συνδιαλέγεται με το Ταμείο (βλ. απόφαση της 15ης Μαρτίου 1984, 310/81, EISS κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 1341, σκέψη 15) και αναλαμβάνει την ευθύνη του κατά το μέτρο που πιστοποιεί την πραγματική και λογιστική ακρίβεια των στοιχείων που περιέχονται στις αιτήσεις καταβολής του υπολοίπου και κατά το μέτρο που είναι μάλιστα δυνατόν να υποχρεωθεί το κράτος μέλος να εγγυηθεί το αίσιο πέρας των εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

25 Λαμβανομένης υπόψη της αποφασιστικής αναμείξεώς του και της σημασίας των ευθυνών που αναλαμβάνει για την υποβολή και τον έλεγχο της χρηματοδοτήσεως των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, η δυνατότητα του ενδιαφερομένου κράτους μέλους να υποβάλει τις παρατηρήσεις του πριν από την έκδοση οριστικής αποφάσεως περί μειώσεως της συνδρομής αποτελεί ουσιώδη τύπο, η μη τήρηση του οποίου συνεπάγεται την ακυρότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως (βλ. αποφάσεις της 7ης Μαΐου 1991, C-291/89, Interhotel κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-2257, σκέψη 17, C-304/89, Oliveira κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-2283, σκέψη 21, και της 4ης Ιουνίου 1992, C-157/90, Infortec κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. I-3525, σκέψη 20).

26 Συνεπώς, η επίδικη απόφαση περί μειώσεως πρέπει να ακυρωθεί χωρίς να συντρέχει λόγος να εξετασθούν οι άλλοι λόγοι ακυρώσεως τους οποίους επικαλείται η IRI.

Επί των δικαστικών εξόδων

27 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρξει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή η Επιτροπή ηττήθηκε, πρέπει να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Ακυρώνει την απόφαση της Επιτροπής περί μειώσεως της συνδρομής του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου που αφορά την αίτηση συνδρομής αριθ. 85/0209/B6 στο ποσό των 1 833 588 BFR.

2) Καταδικάζει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

Κακούρης Murray

Mancini Schockweiler Kapteyn

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 25 Μαΐου 1993.

Ο Γραμματέας

J.-G. Giraud

Ο Πρόεδρος του έκτου τμήματος

Κ. Ν. Κακούρης